

Mullusest kevadest saati läheb «Estonias» hea publiku-
eduga Tallinna Koreograafia-
kooli etendus Eugen Kapi bal-
letist «Kullaketrajad». Mitugi
tahku selles seigas on tõepoo-
lest rõõmustavad. Esiteks on
alati tore, kui pealtvaataja
teatrisse tuleb. Teiseks on hea,

mida balletiõpilased saavad
tervet etendust oma õlgadel ja
varvastel kandes. Tulevased
artistid ammutavad siit seeg-
suguseid lavakogemusi, mida
ei korva ükski episoodiline
esinemine «Estonia» põhire-
pertuaaris olevates lavastus-
tes (lavakuju loomine, esine-

kõrvalliinid (Veteema, Vete-
vaim jm.) ära jätnud. See on
loole ainult kasuks tulnud, te-
gevus on koondatud kahte
kompaktsesse vaatusse. Muu-
sikat on päris osavalt ümber
tõstetud ja ümbermonteeritud.
Ainus löik, mille väljajäämi-
sest on tõesti kahju, on esi-

rõivastilisatsioon, tore leid on
tantsupoiste vestid. Ühelt poolt
on nad heas mõttes balletlikud,
teisalt on hästi edasi antud
rahvuslikku koloriiti. Eldor
Renteri on toiminud nagu
kunstnik-lavastaja.

Enn Suve töö ballettmeisteri-
na ei ole samast mastist, mis

käesoleva lavastuse tugevaim-
gi.

Nõida kujutab nüüd juba
«Estonia» artist Aleksander
Kikinov. Lavastaja on talle
andnud babajagaalikud stam-
bid, vaevumata teda indivi-
dualiseerima ja lähemalt ise-
loomustama. Noore tantsija

TANTSIVAD BALLETI- ÕPILASED

E. KAPI «KULLAKETRAJAD»
RAT «ESTONIAS»

kui mingi väärt ettevõtmine
järjepidevaks muudetakse.
Kooli praegune etendus on aga
juba viies «suur» ballett «Estonia»
laval. Eelmised (ja eduka-
d) olid maailma vanimaid
ballett-komöödiid «Asjatu et-
tevaatus» (1957, lavastaja Alek-
sandr Seleznjov), Shakespea-
re'i-ballett «Windsori lõbusad
naised» (1958, lavastaja Anna
Ekston), nõukogude lastebal-
lett «Doktor Ai-ai-ai» (1968,
lavastaja Herman Goroh-
hovnikov) ning balletiklassika
põhivarasse kuuluv «Coppelia»
(1973, Aleksandr Gorski la-
vastuse redaktsioon).

Tuua välja õhtut täitev ter-
viklik etendus on koreograa-
fiakoolile (direktor ja kunsti-
line juht Ago Herkül) «üle-
plaaniline», tohtu suur, när-
vesööv, lausa tänamatuna näiv
ettevõtmine (sobiva teose va-
lik, finantseerimisprobleemid,
koolietenduse ja teatri plaani-
de sobitamine, lavastajaga
seotud küsimused jne. on lisa-
mured igapäevase töö kõrval).
Ometi asuti seegi kord raskus-
tele vaatamata tohtu tööga
rinnutsi. Ja seda kasu nimel,

mine ansambelis, vastutuse tun-
netamine, näitlejameister-
likkuse probleemid jm.).

Niisiis — raskusi ei karde-
tud. Töö on tehtud. Nagu eel-
mistelgi kordadel, võib ka see-
kordse «suure» balleti valiku
heaks kiita. Nõukogude Eesti
helilooja teos — eelkõige pea-
me seda ju propageerima ik-
kagi ise. Eugen Kapi «Kulla-
ketrajad» on hästi sobiv kooli-
etenduseks. Eks alga me ju
kõik oma teed suure kunsti
juurde muinasjutust.

Selle balleti esmasest ilmu-
misest lavale on nüüd kaks-
kümmend aastat möödas. Uus-
lavastust vaadates võib öelda,
et muusika on ajaproovi läbi
teinud, stsenaarium seda pole,
mida taipas ka lavastaja Enn
Suve. Stsenaariumi üle nuri-
seti juba tookord — muinas-
juttu oli sotsiologiseeritud,
palju oli siin arusaamatut,
esines divertimentlikkust.
Soovitati pöörduda tagasi alg-
allika, s. o. Fr. R. Kreutz-
waldi muinasjutu juurde. Neid
soovitusi ongi nüüdne ballett-
meister kuulda võtnud ja kõik

mese variandi «Meelikes tants
noormeestega». Kahekümne
aasta jooksul on see «Kulla-
ketrajate» nime all (tantsusea-
ded H. Mikkelilt ja A. Ekstonilt)
iseseisvat elu elanud ja
õige tuntuks saanud. See elu-
rõõmus löik oleks partituuri
mitmekesistanud, sest praegu-
ne variant kipub kontrastivae-
seks jääma.

Etenduse teokssaamisel vää-
rib koreograafiakooli peda-
googide pere kõrval lugupida-
mist «Estonia» kunstniku El-
dor Renteri töö. Nappide va-
henditega on loodud värvier-
gas ja fantaasiarikas muinas-
jutumaailm. Võis lausa imetle-
da E. Renteri ammendamatu
andekust, ikka on tal mingi
uudne võte varuks. Seekord
näiteks püüavad pilku liiku-
vad dekoratsioonidetailid: need
on õhulised, kerged ning lisa-
vad lavastusele dünaamikat.
Tänu nendele jõuame kiiresti
ühest tegevuskohast teise.
Eraldi peab imetlema E. Ren-
teri värvimeelt. Kostüümivi-
kerkaar sulab looduspiltidega
ilusaks ansambliks. Eriline
saavutus on pulmapildi rahva-

kunstniku oma. See on liiga
«kooliballetlik»: — ei sam-
mustikus ega kombinatsioonides
ole märgata kunstniku-
mõtte liikumist kas või uute
seoste leidmisekski. Kohati on
koguni kasutatud primitiivse-
võitu pantomiimi (kuningapo-
jast peategelase naliivsevõitu
pöördumised pealtvaatajate
poole). Koreograafia on vaene
ja vähese ilmekusega.

Jälgides balletiõpilaste esi-
nemist leiab järjekordset kin-
nitust vana tõde — lapsed on
laval alati armsad vaadata.

Õpilaslikult püüdlid on
kullaketrajad Anu Kadak,
Veronika Korsak ja Tanja
Voronina (III kursus). Neist
viimasel olid teistega võrrel-
des nõudlikumad ülesanded,
mistõttu ta ka rohkem meelde
jäi. Must kass, üks eelmise
lavastuse meeldejäävamaid ja
karaktersemaid kujusid, on
nüüd saanud tavaliseks bal-
letikiisukeseks. Sellisena esi-
tab Tanja Voronina (II kursus)
teda aga tõelise siseseelamisega.
Osakujunduselt on see ehk

kiituseks peab ütleva, et an-
tud ülesannet täidab ta väga
ausalt, on liikuv ja aktiivne.
Just viimastest omadustest
jääb puudu Vladimir Kuzmi-
nil, kes kehastab kuningapoe-
ga. Tema esinemine on mar-
keeriv, elava mõtte liikumist
ja tahet ei maksa siit otsida.
Selles suhtes jätsid soodsama
mulje teised noormehed.

Nende ridade kirjutamise
eel sirvisin mitmete koreo-
graafiakooli eelmiste balleti-
etenduste ja kontsertide reti-
ensioonide. Jäi meelde arvusta-
jate püüd ennustada, mis noo-
rest tantsijast edaspidi kuju-
neb. Nüüd tagantjärele vaad-
ates on paljugi sellest tõeks
saanud — tõepoolest paistsid
A. Leis, T. Randviir, E. Kerge,
J. Lehiste (et nimetada ainult
paari nime) jt. juba koolipõl-
ves silma ereda individuaalsu-
suga. Tänaheid lõpetajaid ja
viimase kursuse õpilasi vaada-
tes («Kullaketrajate» taustal
muidugi) ei julge nende tule-
viku kohta küll midagi ütelda.
Kas pole see mõtlemapanev?

HEINO AASSALU